

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: דְּבָרִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" 🕯️🕯️ כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:08

ערש"ק ה' מנחם-אב תשע"ד (1.8.14) יציאת השבת: 20:19 ר"ת 21:00

הַפְּטָרָה: "חזון ישעיהו" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הומנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

חז"ל אמרו בגמרא (ברכות ו'): כל המשמח חתן וכלה – זוכה הוא לתורה, ופאלו בנה אחת מחורבות ירושלים.

על הכתוב בתהילים (לג', ט'), "כי הוא אמר ויהי הוא צנה ויעמוד", כתוב בגמרא (שבת קנב'): "אמר רב כהנא: ... כי הוא אמר ויהי – זו אשה. הוא צנה ויעמוד – אלו בנים".

ויש לנו כאן לתמוה הפלא ופלא. שכן, איפה יש כאן רמז בפסוק על אשה ובנים (=ילדים)?

ויש לומר, שהנה מבואר בדברי חז"ל, שעל-ידי מצות "פרו ורבו" מקרבים את הגאולה, כפי שאומרת הגמרא (נדה יג'): "אין בן דוד בא, עד שיכלו כל הנשמות שבגוף". ופרש רש"י, שיש בשמים אוצר נשמות, ושמו "גוף", (ורק כשיכלו (=יגמרו) כל הנשמות באוצר נשמות זה, הנקרא "גוף" – יבוא המשיח).

ולכן, בעת הזיווג, צריכים החתן והכלה לכוון להוליד ולהוריד לעולם הזה נשמות מאוצר הנשמות הנקרא "גוף" – כדי שיכלו (=יגמרו) כל הנשמות באוצר "גוף", ועל-ידי כך יחישו את ביאת משיח בן דוד. וזהו שכתוב בגמרא: "אמר רבא: בשעה שמכניסין אדם לדין (בבית דין של מעלה), אומרים לו... עסקת בפריה ורביה? צפית לישועה?".

ויש לומר, שבבית דין של מעלה, סמכו את שתי השאלות הללו אחת לשניה, כדי לומר לנו, שתכלית מצות "פרו ורבו" היא לקרב את הגאולה, על-ידי שיוורידו החתן והכלה נשמות מאוצר הנשמות הנקרא "גוף".

ומכאן נמצא, ששתי השאלות ("עסקת בפריה ורביה? צפית לישועה?") קשורות זו בזו בקשר אמיץ. שכן, על-ידי שעוסקים בפריה ורביה, מחישים את הישועה והגאולה.

ועל-כך אנו מברכים בשבע הברכות של החתן והכלה: "ברוך אתה ה' משמח ציון בבניה". שהרי, לכאורה צריכים לשאול, מה לחתן ולכלה ולברכה זאת? וכי מה הקשר בין שמחת ציון (=ירושלים), לבין שמחת החתן והכלה?

אלא, לפי מה שבארנו יש שמחה בציון (=בירושלים), בעבור בניה, העוסקים בפריה ורביה, כדי להוציא נשמות יקרות מאוצר "גוף" – היות ועל-ידי כך הם מקרבים את הגאולה לציון/לירושלים.

וראוי להוסיף מה שכתב המקובל האלקי הקדוש רבי שמשון מאוסטרופאלי זצ"ל הי"ד, על-פי מה שכתב המקובל מנחם ציוני, כי על מצחו של משיח בן דוד, חקוק השם "כדת", שהוא בגמטריה "משיח בן דוד".

ולפי זה יש לומר, שמטעם זה אומר החתן לכלה "הרי את מקדשת לי, בטבעת זו, כדת משה וישראל" – דוקא "כדת" – כדי לרמוז שעל-ידי שאיש ישראל מקדש את האשה, כדי לקים מצות "פרו ורבו" להוליד בנים ובנות, הנה על-ידי זה הם מוציאים נשמות מאוצר "גוף", ומקרבים את הגאולה, שאז יבוא "משיח בן דוד", בגמטריה "כדת".

וראוי להוסיף כאן את דברי ה"מגלה עמוקות", על הכתוב בסוף פרשת "בשלח": "ויאמר כי יד על פס יה מלחמה ליהוה בעמלק מדר דר". ופרש רש"י בשם חז"ל, שנשבע הקב"ה, שכל זמן שעמלק קים – אין השם (=שמו של הקב"ה – "יהוה") שלם. שכן, הנה צריך להיות כתוב: "כי יד על פס יהוה". אלא, שבגלל שעמלק קים, אין השם שלם, וחסרות האותיות 'וה' משמו המלא של ה' יתברך (יהוה), ולכן כתוב: "יד על פס יה", ללא האותיות 'וה'. ובנוסף, גם הכסא אינו שלם, כי חסרה בו האות א', ולכן כתוב "ויאמר כי יד על פס", ללא האות א'. (נמצא שחסרות האותיות "אוה" – א' מכסא, ו-הו' משם הקב"ה, יהוה).

אולם, לעתיד לבוא, בגאולה הקרובה, כשימחה שמו של עמלק, אזי תחזורנה האותיות החסרות – 'וה', וכן האות א' – למקומן, ואז השם 'יה' יתמלא ל-יהוה (=השם השלם של ה' יתברך), וכן גם פס יתמלא לכסא.

וזה מה שכתוב (תהילים קלב', יג'): "כי בחר ה' בציון אנה למושב לו". דהינו, כאשר יבחר הקב"ה בציון, בגאולה הקרובה, אז "אנה למושב לו" יחזרו אותיות "אנה" למקומן (=וה' לשמו המלא של ה' יתברך – יהוה, ו-א' לכסא).

מכל זה נמצאנו למדים, שעל-ידי שהחתן והכלה מקימים את מצות "פרו ורבו", הם מקרבים את הגאולה, שאז יבוא משיח בן דוד – וממילא ישובו ג' אותיות "אזה" החסרות, למקומן.

ולפי זה מבואר מה שדרש רב כהנא: "כי הוא אמר ויהי – זו אשה. הוא צוה ויעמוד' – אלו בנים". שכן, "הוא" אותיות "אזה". על-ידי שאיש ישראל נושא אשה ומוליד בנים מאוצר נשמות ה"גוף", הוא מקרב את הגאולה וגורם שישובו אותיות "אזה" (או "הוא") למקומם.

ויש לומר, שזהו מה שכתוב בגמרא (כתובות יז), על "רבי יהודה בר אלעאי, שהיה נוטל בד של הדס, ומרקד לפני הפלה, ואמר: 'פלה נאה וחסודה'. (ואילו) רב שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת". ופרש רש"י, שהיה רב שמואל בר רב יצחק רוקד עם שלשה הדסים, 'שלש בדין זורק (למעלה)...".

ולפי זה יש לומר, שרב שמואל בר רב יצחק היה מרקד לפני הפלה וזורק שלשה הדסים, כדי לרמוז שעיקר שמחת הפלה היא על-ידי קיום מצות "פרו ורבו", שאז יחזרו שלש האותיות "אזה" למקומן. "אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל... אחד עשר יום מחרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע"

על הפתוב, "אחד עשר יום מחרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע", נתיגעו המפרשים להבין, מה בקש כאן משה לרמוז לישראל?

ובאר ה"כלי יקר" ענין זה בספרו "עיר גיבורים" ("דברים") ואמר, שאחד-עשר יום הם אותם הימים שאנו מתאבלים על חרבן בית המקדש: עשרה בטבת, יז בתמוז, ותשעת הימים מראש חודש אב – הרי לנו אחד-עשר יום שאנו מתאבלים בהם על חרבן בית המקדש. וזה מה שרמז משה לישראל – "אחד עשר יום" שאנו מתאבלים "מחרב" – מאז שחרב בית המקדש, "דרך הר שעיר" – בכל הגלויות, שהקשה שבהן היא גלות אדום, הוא עשו היושב בשעיר. "עד קדש ברנע" – עד הגאולה העתידה, כשיבוא המשיח, שנקרא "קדוש" לגאול את ישראל, כפי שכתוב (ישעיה מח, יז): "כה אמר ה' גאלך קדוש ישראל".

ויש עוד להוסיף: הנה פתוב בסוף פרשת "בשלח": "ויאמר כי יד על פס יה מלחמה לה בעמלק מדר דר". ופרש רש"י בשם חז"ל, שנשבע הקב"ה, שכל זמן שעמלק קיים – אין השם (=שמו של הקב"ה – "יהוה") שלם. שכן, היה צריך להיות פתוב: "כי יד על פסא יהוה". אלא, שבגלל שעמלק קיים, אין השם שלם, וחסרות האותיות 'וה' משמו המלא של ה' יתברך (יהוה), ולכן פתוב: "יד על פס יה", ללא האותיות 'וה'.

והנה, האותיות 'וה' החסרות משם השם (=יהוה) הן בגמטריה 11, ועל-כך רמז משה לישראל במלים "אחד עשר יום מחרב". דהינו, האותיות 'וה', שהן בגמטריה אחת-עשרה "חרבות" וחסרות מהשם (=יהוה), אבל כשיגיע הזמן שיהיה שמו יתברך שלם, הרי זה יהיה רק "דרך הר שעיר". שכן, הקב"ה יגאלנו כאשר ישפוט את עשו, שנקרא "שעיר", כמו שכתוב: "ועלו מושעים בהר ציון לשפט את הר עשו והיתה לה המלוכה".

על יסוד זה מבאר ה"חתם סופר" זיע"א את המשך הפתוב: "ה' אלהינו דבר אלינו בחרב לאמר רב לכם שבת בהר הזה. פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי... בערבה". דהינו, ה' אלקינו דבר אלינו "בחרב" – בעת החרבן, ואמר לישראל: "רב לכם שבת בהר הזה" – כלומר, אין אתם ראויים עוד לעבוד את ה' בהר ה' (=בבית המקדש), לכן "פנו וסעו לכם" – צאו מארץ ישראל לגלות. וכך-כך למה? התשובה היא "בערבה" – מפני שאין בכם לא

טעם (=תורה) ולא ריח (=מצות), כמו הערבה, שאין בה לא טעם ולא ריח... אולם, למרות זאת אומר הקב"ה לישראל (ויקרא כו, מד-מה): "ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפר בריתי אתם כי אני ה' אלהיהם, וזכרתי להם ברית ראשנים אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני ה'". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

כיצד להוכיח עובר עבירה?

רבי משולם זושא מאניפולי, אחיו הצעיר של רבי אלימלך מליזנסק, נודע כל ימיו כצדיק תמים, הנזהר בכבודו של כל אדם. וכאשר היה נתקל בעובר עבירה, ומבקש להוכיחו על חטאיו, כדי להחזירו למוטב, לא פנה בדברי מוסר במישרין לאותו חוטא ופושע, אלא היה מתניב בקרבתו של אותו האיש שרצה לעורר בו הרהורי תשובה, והחל מוכיח את עצמו בדברים הבאים: "זושא, זושא! היאך נואלת להיפגע ליצר הרע, ועשית פזאת וכזאת שלא פדת וכדין!?"

(וכאן הזכיר רבי זושא את העבירות שנכשל בהן אותו אדם, ושאותם ראה זושא בגדל קדושתו). אוי ואבוי לך זושא! מה תענה בבית דין של מעלה, כשתתן דין וחשבון על מעשיך בעולם הזה? חזור בדך, זושא, כי שערי תשובה לא ננעלו כל זמן שהנשמה הטהורה לא נטלה מגופך!". דברים אלו וכיוצא בהם קרא רבי זושא בלב שבור ובעיניים דומעות, והיה חוזר עליהם כמה וכמה פעמים, עד שחש שהדברים נכנסו בלבו של אותו החוטא שניצב על ידו, ועוררו אותו לשוב בתשובה שלימה...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: דְּבָרִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" ❗❗ כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:08

ערש"ק ה' מנחם-אב תשע"ד (1.8.14) יציאת השבת: 20:19 ר"ת 21:00

הַפְּטָרָה: "חיון ישעיהו" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"וְכָל מַעֲשֵׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם". "לְשֵׁם רֵאשֵׁי תִיבוֹת: "לְאֻקְמָא שְׁכִינְתָא מַעְפְּרָא" (אבות ב', יב')

חובה מוטלת על כל אחד ואחד מישראל להשתתף בגלות השכינה. שהרי, מאז **חרבו** בית המקדש אין **לשכינה** מנוח, והיא גולה ממקום למקום, כמבואר בגמרא (מגילה כט'): "תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר: בא וראה, כמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שבכל מקום שגלו, **שכינה** עמהן". ומצינו בתיקוני הזהר (הקדמה א'), שעל-כך רומז הכתוב (בראשית ח', ט'): "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה". כלומר, **השכינה הקדושה** אינה מוצאת מנוח לכף רגלה, שהרי היא גולה ממקום למקום, ומגולה לגולה, יחד עם ישראל. על-כן, דבר בעתו מה טוב, לבאר את הקשר בין שלשת השבועות של בין המצרים לבין גלות **השכינה**.

תחילה נקדים להביא מה שמצינו דבר נפלא בתיקוני הזהר (תיקון סט', קיא'), על הכתוב בגמרא (ברכות ג'): "שלוש משמרות הוי"ש (=יש) הלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג...". ומבואר שם בתיקוני הזהר, ששרש החשכות של הגלויות הוא מחמת **חטא עץ הדעת**. שכן, בחטא זה גרם אדם הראשון להפריד את **השכינה**, שהיא האות ה' האחרונה, משם הוי"ה (יהו-ה). (כידוע, שם הרחמים של הקב"ה הוא (יהו-ה), כאשר האות ה' האחרונה רומזת ל**שכינה הקדושה**).

וזהו שכתוב "שלוש משמרות הוי הלילה". דהיינו, הקב"ה בוכה ב-ג' משמרות של הלילה, על ג' אותיות "י-ה-ו" (אותיות הוי), שנפגמו בחטא עץ הדעת. שהרי, האות ה' האחרונה משם הוי"ה (יהו-ה) נפרדה ויצאה לגלות. וזהו "הוי הלילה" - האות ה' נפרדה מ-ג' האותיות הראשונות "יהו" של שם הוי"ה (=יהו-ה), ונמצאת בגלות, הנקראת "לילה".

ועתה, בא וראה מה שכתב בענין זה נכדו של הרה"ק מרוזין, הגאון רבי לוי יצחק מאוזיערנא זצ"ל (הובא בנר ישראל, פרשת בראשית), על הפסוק (בראשית ב', טו'): "ויקח ה' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה". פירוש ('לעבדה') - לעבוד את ה-ה'. ('ולשמרה') - ולשמור על ה-ה', כדבעי (שלא תפרד האות ה' משאר אותיות הוי"ה (=יהו-ה)). והיא (=השמירה והעבודה) נעשית על-ידי קיום תרי"ג המצוות, פרמזו בתיבות 'לעבדה ולשמרה'. הינו, (שצריך 'לעבדה') - לעבוד אותו (יתברך) בקיום רמ"ח מצוות 'עשה'. (וצריך האדם 'ולשמרה') - לשמור את עצמו מלעבור על אחת משם"ה הלא תעשה... ולכן, אחר **שחטא** אדם ראשון, צעק אליו השם יתברך **איכה**, (אותיות) **איך ה'**... (והענין הלז נרמז גם בחרבן בית המקדש, כמו שמקונן הנביא (איכה א', א'): 'איכה ישבה בדד'. כאשר האדם עובד להשם יתברך גם בענינים הארציים, ומקיים מה שנאמר 'בכל דרכיך דעהו'... (בכך) הוא מחבר את ה-ה' האחרונה... ל-ג' אותיות שמו יתברך (יהו-ה).

לא כן כאשר (הוא) עושה להנאת עצמו, (שאז) הוא נרנן מפריד אלופי, ומפריד חס וחלילה (את) ה(אות) ה' האחרונה משמו יתברך (יהו-ה). וזהו 'איכה ישבה בדד', על-ידי מעשיכם הרעים גרמתם שה(אות) ה' ישבה (ה) בדד, והפרדתם אותה מ-ג' האותיות שמשמו יתברך. ולמה לא שמתם לב ליישבה **בדד**?... (היא) העבודה של - **בכל דרכיך דעהו** (ראשי תיבות **בדד**) - ואתם לא עשיתם כן. ולכן ארע מה שארע. ועל-כך רומז (הכתוב תענית כו'): ה' (=5) דברים שארעו לאבותינו ב-יז' בתמוז, ו-ה' (=5) דברים שארעו ב-ט' באב. וזאת, כדי לרמוז שהקלוקול היה בזה שפגמו ב(אות) ה' האחרונה שבשם הוי"ה (יהו-ה), וזה גרם להם את **החרבו**, בעוונותינו הרבים. השם יתברך יזכנו ששוב לעובדו בלב שלם, אמן כן יהי רצון".

ועל-כך קונן ירמיהו הנביא, בחרבן הבית "איכה ישבה בדד". "איכה" אותיות "איך ה'" - איך האות ה' 'ישבה בדד'. שכן, בעוונותינו הרבים גרמנו לפירוד בשם הוי"ה (=יהו-ה), והאות ה' משם הוי"ה, ישבה בדד, נפרדת מכל שאר ג' אותיות השם (יהו-ה).

ומבואר עוד בתיקוני הזהר, שפדי לתקן את ד' (=4) אותיות שם הוי"ה (=יהו-ה), שנפגמו בחטא עץ הדעת (על-ידי הפירוד של האות ה' האחרונה), התגלגל אדם ראשון בשלשת האבות - אברהם, יצחק ויעקב, ובמשה רבנו. ג' האבות תקנו את ג' האותיות הראשונות של שם הוי"ה. אברהם אבינו תקן את האות ה' משם הוי"ה (=יהו-ה), כאשר התוספה לו האות ה' לשמו, והוא נקרא "אברהם", במקום "אברם". יצחק אבינו תקן את האות י' משם הוי"ה (=יהו-ה). שכן, היה צריך להיקרא "צחק", על שם הצחוק שצחקה שרה, אלא שהוסיף לו הקב"ה את האות י', והוא נקרא יצחק. ואילו יעקב אבינו תקן את האות ו' משם

הוי"ה(=יהוה), ועל-כן נאמר אצלו (שמות ג, ו): "ויאמר אנכי אלהי אביך אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב", בתוספת האות ו'. (וכן כתוב (ויקרא כו, מב): "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב" - יעקוב מלא, עם האות ו'). ואמנם, עדין צריך לתקן את האות ה' האחרונה משם הוי"ה(=יהוה), שנפרדה מ-ג' האותיות הראשונות. על-כן בא משה רבנו, ונתן לנו את התורה, הפלולה מ-ה'(=5) ספרים, כנגד ה' האחרונה משם הוי"ה, ובכך נשלמו ונתקנו כל אותיות שם הוי"ה(=יהוה) יתברך שמו.

וזהו שכתוב בפרשת "וַאֲרָא": "וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה... וַאֲרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדֵי וְשְׁמֵי יְהוָה לֹא נֹדַעְתִּי לָהֶם". דהינו, פאן רמז הקב"ה למשה, שהאבות לא תקנו את כל השם ("ושמי יהוה לא נודעתי"), עד שבא הוא(=משה), והשלים את התיקון.

(וראו להוסיף, שהרי משה היה צריך להיקרא בשם "משת", כפי שכתוב: "וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן הַמַּיִם מִשִּׁיתָהוּ". ומדוע נקרא שמו משה? אלא יש לומר, שהקב"ה הוסיף לשמו את האות ה', כדי שיתקן את האות ה' האחרונה משמו יתברך (יהוה-ה). ולכן באה האות ה' דוקא במקום האות ת' ("משת"), שהיא האחרונה ב-א"ב, כדי לרמוז שהאות ה' בשמו של משה מתקנת את ה-ה' האחרונה בשמו של הקב"ה. חי ציון מזרחי הי"ו).

והנה, ידוע מה שאמרו חז"ל (הרמ"ע מפאנו, בספרו "עשרה מאמרות"): כשנברא אדם הראשון, כל הנשמות כולן היו כלולות בו. וכיון שפך, כשחטא אדם הראשון, באוכלו מעץ הדעת, חטאו עמו כל הנשמות שהיו כלולות בתוכו. על-כן, חובה על כל אחד ואחד מאתנו לתקן את חלקו בחטא עץ הדעת, שהרי כלנו היינו בתוך אדם הראשון.

לכן, מאחר ואדם הראשון גרם, בחטא עץ הדעת, להפריד את האות ה' מ-ג' האותיות יה"ו(=יהוה-ה), על-כן, מוטלת על כל אחד ואחד מאיתנו העבודה לתקן פגם זה, על-ידי שנתברר את האות ה' האחרונה עם ג' האותיות הראשונות - יהוה - כדי ששמו יתברך יהיה שלם וללא פירוד (יהוה).

ועתה, בא וראה שענין זה מתאים להפליא עם מה שאמר הרה"ק מאפסא זיע"א (תרומה, דף גג): "כי עבודה זו - לאוקמא שכנינתא מעפרא(=להקים את השכינה מהעפר) - מוטלת על כל אחד מישראל - גם על הפחות שבישראל. ולא יאמר (אדם), מה אני להכניס עצמי לדבר גבוה כזה? כי כל אחד צריך לדאוג על גלות השכינה, ולהשתתף בצערה ולהקיימה". וזאת, מכיון שכל אחד מסוגל לפי כוחו ומדרגתו לקדש שם שמים, ולגרום נחת רוח לפניו יתברך עד שתתרום השכינה הקדושה מן העפר. וזה מה ששנינו במשנה (אבות ב, יב): "וכל מעשיך יהיו לשם שמים". שכן, "לשם" הוא נוטריקון(=ראשי תיבות): "לאוקמא שכנינתא מעפרא(=להקים את השכינה מהעפר)..."

וגש להוסיף מה שכתב ה"נעם אלימלך" (תרומה), על הכתוב, "ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי". שכן, מאחר והאות ה' האחרונה משם הוי"ה(=יהוה-ה) היא השכינה שבגלות, צריך להרימה ולחברה שוב עם ג' אותיות שם השם(=יהוה-ה). ולכן כתוב בתורה "ויקחו לי תרומה": "תרומה" - אותיות "תרום ה'". דהינו, שיקחו לי (לשמי, רש"י) עבודה, כדי לרומם את האות ה' האחרונה משם הוי"ה למעלה. ומוסיף ה"נעם אלימלך": "ושלא תטעה לחשוב כי עבודה זו היא רק לבני עליה. אלא, "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי". דהינו, עבודה זו מוטלת על כל אחד מישראל.

וצריך לדעת, שכל זמן שפית המקדש היה קיים, וכבוד התורה וכבוד ישראל היו ברום המעלה, גם השכינה הקדושה, שרש נשמות ישראל, היתה ברום המעלה, בבחינת "אם הבנים שמחה" - ששמחה בקידוש שם שמים וגם בשפע רב טוב שקבלה מהקב"ה כדי להשפיע לבניה - עם ישראל - בעולם הזה. אולם, מאז שחרב בית המקדש, וגלו ישראל בין האומות, מצטערת השכינה על חילול כבוד ה', כבוד התורה וכבוד ישראל, המפוזרים בין הגויים. ומרוב הניסורים והצרות של ישראל מתפלשת השכינה בעפר מחמת צערה הגדול על גלות הבנים. על-כן, מוטל על כל אחד ואחד מאתנו להרים כביכול את השכינה הקדושה מן העפר, על-ידי שנעסוק בתורה ובעבודת ה', ונקדש שם שמים בכל מעשה ידינו, כמו שכתב הפיטן האלקי רבי שלמה אלקבץ זצ"ל, בפיוט "לכה דודי" על השכינה: "התנערי מעפר קומי לבשי בגדי תפארתך עמי", במהרה בימינו. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "יכול אתה להרים את ה"היי"

מעשה פלא הביא הגה"ק רבי צדוק הכהן זיע"א ב"פרי צדיק" (פרשת נשא, אות יג), שפעם הלך רבי זושא זיע"א בדרך, ונזדמן לפני גוי אחד, שנסע עם עגלה שנשא משא כבד של שחת, שנקרא בלשון אידיש "היי". והנה, פתאום התהפכה העגלה, וכל השחת שהיה בתוכה התפזר. פנה הגוי אל רבי זושא, כדי שיסיע לו להרים את השחת (את ה"היי"). אך רבי זושא, שהיה אדם חלש בגופו, השיב לו שאין לו כח. אמר אותו הגוי לרבי זושא: "יכול אתה להרים את ה"היי", אבל אינך רוצה". והנה, כדרךם של צדיקים, שלומדים מכל מה שקורה להם, אמר רבי זושא לעצמו: "זושא, האם אתה שומע מה הוא אומר? שאתה יכול להרים את ה-ה", שהיא השכינה הקדושה, אלא שאינך רוצה בכך..."

עבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פרשת השבוע: דברים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" ❗❗ כניסת השבת: 19:08

ערש"ק ה' מנחם-אב תשע"ד (1.8.14) יציאת השבת: 20:19 ר"ת 21:00

הפטרה: "חזון ישעיהו" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הומנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל"

הצדיק רבי יהודה ליב מגור, בעל "שפת אמת" אומר (תרנ"ט ד"ה משנה), שארבעת הספרים הראשונים בתורה – בראשית, שמות, ויקרא, במדבר – הם כנגד ארבע פרשיות שיש בתפילין של ראש. (בתפילין של ראש הפרשיות הן נפרדות, ומאוכסנות בארבעה חללים שבבית התפילין). ואילו ספר "דברים", הנקרא גם "משנה תורה", הוא כנגד תפילין של יד, שכל ארבע הפרשיות מאוכסנות בו בבית אחד. וכפי דבריו הקדושים של בעל "שפת אמת": "משנה תורה (=ספר דברים) הוא בחינת תפילין של יד. והארבעה ספרים (בראשית, שמות, ויקרא, במדבר) (הם) בחינת תפילין של ראש. לכן יש במשנה תורה (=ספר דברים) כל הנאמר ב-ד' (ה)ספרים הקודמים, כמו בתפילין של יד, שכל ה-ד' פרשיות בבית אחד. ולכן נקרא 'דברים' – (משום) דברי תוכחות, שהם מקרבין לבות בני ישראל אל התורה. (וזאת), כמו שכתוב בתפילין של יד 'וקשרתם', והוא נגד הלב".

כלומר, אומר ה"שפת אמת", כמו שהתפילין של יד הוא כנגד הלב – כדי "לשעבד בזה תאות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו" (כפי שכתוב 'וקשרתם לאות על ירך' – לקשור את הלב לעבודתו יתברך שמו) – כך ספר "דברים" – על-ידי התוכחות של משה רבנו מתקשרים לבבות ישראל עם הקב"ה.

בהמשך דבריו מבאר ה"שפת אמת", שיש שינוי גדול בין ארבעת הספרים הראשונים, שהם כאמור כנגד תפילין של ראש, לבין ספר 'דברים', שהוא כנגד תפילין של יד. וזאת, על-פי מה ששינינו בגמרא: "וראו כל עמי הארץ (=הגויים) כי שם ה' נקרא עליך, ויראו (=יפחדו) ממך... רבי אליעזר הגדול אומר: (כי שם ה' נקרא עליך) – אלו תפילין שבראש".

מבואר מזה, שהתפילין של ראש מורים על הנהגת הקב"ה עם ישראל למעלה מדרך הטבע, אשר כתוצאה מכך תיפול אימה ופחד על עמי הארץ. אולם, בתפילין של יד כתוב (שמות יג, ט'): "והיה לך לאות על ירך". ודרשו חז"ל (מנחות לז'): "לך לאות, ולא לאחרים לאות". ומכאן רואים אנו כי תפילין של יד מורה על הנהגת הקב"ה עם ישראל בהסתרה, בדרך הטבע, כמו שדרשו חז"ל: "ולא לאחרים לאות", שאת ה"אותות" לא יראו האחרים/עמי הארץ.

בענין זה של התפילין, ראוי להביא כאן מאמר פלאי על עוג מלך הבשן, שבקש להשמיד את ישראל, כפי שמובא בגמרא (ברכות נד, מתרגם): "כך קבלו חז"ל איש מפי איש: עוג מלך הבשן בקש לזרק אבן על ישראל. אמר עוג: מחנה ישראל, כמה גודלו? שלשה פרסה. אלף ואעקור הר בן שלשה פרסה, ואזורק עליהם ואהרגם. הלך ועקר הר בן שלשה פרסה, והניח על ראשו. והביא הקב"ה עליו נמלים, שנקבו את ההר מסביב לראשו של עוג, עד שנפל ההר על ראשו, ונח על צוארו. בקש עוג להוציא את ההר מעל ראשו, ונמשכו שיניו לצד זה ולצד זה, ונכנסו לתוך ההר, ונכף) לא היה יכול להוציאו, וזהו שכתוב: 'שני רשעים שברת'. (בהמשך מספרת הגמרא, שמשוה רבנו לקח גרון בידו, והכה את עוג והרגו).

וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, מהו הענין בכך ששיניו של עוג נכנסו לתוך ההר, והוא לא היה יכול להוציאם? ונראה לבאר ענין זה על-פי הכתוב: "וראו כל עמי הארץ (=הגויים) כי שם ה' נקרא עליך, ויראו (=יפחדו) ממך". דרשו חז"ל בגמרא (ברכות ח'): "אמר רבי אליעזר הגדול: 'כי שם ה' נקרא עליך' – אלו תפילין שבראש".

והנה, בעל הטורים רמז, כדרכו בקדש פי: "שם י-ה-ו-ה נקרא' – ראשי תיבות 'שין' של תפילין". ופונת רבנו בעל הטורים היא, שעמי הארץ יראים ומפחדים מאיתנו בגלל האות ש', שכתובה על התפילין. (כידוע על ה"בית" של תפילין של הראש יש שתי אותיות ש' – אחת מצד ימין, ואחת מצד שמאל).

וצריכים אנו להבין, מדוע יראים עמי הארץ דוקא מהתפילין של הראש ולא מהתפילין של יד? ומדוע הם יראים

מהאות **ש** שעל התפילין?

אומר על-כך ה"בני יששכר": צריכים אנו לדעת, שבכוחות **הטומאה** יש קליפה (=כח טומאה) הנקראת "שקר", והיא שרש הטומאה. אולם, אומר ה"בני יששכר", האות **ש** של קליפת "שקר" היא מצד הקדושה. שכן, צריכים אנו לדעת שלכל קליפה (=כח טומאה) חייבת להיות חיות מצד הקדושה - אחרת אין לה קיום והיא תבטל מן העולם. ולכן, האות **ש**, שיש בה שלשה קוים, שהם כנגד האבות הקדושים, היא הניצוץ הקדוש המחיה את קליפת שקר. וכן, כך הדבר גם באותיות של **רשע** - האות **ש** שבאמצע היא הניצוץ הקדוש, הנותן את החיות לפוחות הרשע. ומוסיף ואומר ה"בני יששכר", שכאשר יגיע זמן התיקון השלם, בגאולה הקרובה, יוציא הקב"ה את הניצוץ הקדוש - את האות **ש** מאותיות **רשע** - וישארו אותיות **רע**, בלי שום ניצוץ קדוש, ואז יבטל אותו **רע** ויעבור מן העולם. וזהו שכתוב (ישעיה ג, יא): "אוי לרשע **רע**, כי גמול ידיו יעשה לו". כלומר אוי לרשע, כיון שכאשר תסתלק ממנו האות **ש**, המחיה אותו, וישארו אותיות **רע** - "גמול ידיו יעשה לו" - יקבל כגמולו, ותיכף יבטל הוא ויעלם מן העולם. וזהו שאמר דוד המלך (תהילים ג, ח): "שני רשעים שברת" - ה' יוציא מהרשע את האות **ש**, את כח הקדושה שבאותה הקליפה, ואז יבטל הרשע מן העולם, ולא יוכל להזיק לנו. ועוד אומר דוד המלך (שם קכד, ו): "ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם" - שלא נתננו טרף לאות **ש** של הרשע, שהיא המחיה אותם (=את כוחות הרשע), ונותנת לרשע כח להזיק לנו.

ועתה בא וראה כי כאשר מסתלקת האות **ש** מן המלה **שקר**, ישארו אותיות "רק", וכאשר מסתלקת האות **ש** מן המלה **רשע** נשארו אותיות **רע**. וזהו שכתוב בתורה על דור המבול (בראשית ו, ה): "וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ, וכל יצר מחשבת לבו רק רק על כל היום".

כיון שראה הקב"ה שנסתלקו שתי ה-**ש** מן המלים **שקר** ומן **רשע**, ונשארו אותיות "רק **רע**", בלי ה-**ש** (שהיא למעשה הניצוץ הקדוש המחיה אותם), אם כך אין תקנה שיחזרו בתשובה, כיון שאין ניצוץ קדוש בתוכם, ויש "רק **רע** כל היום". ולכן נאמר בהמשך "ויאמר ה' אמהה (=אשמיד) את האדם...". ומיד הביא עליהם את המבול. ועתה מובן היטב מה שדרש ר' אליעזר: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך, ויראו ממך" - אלו תפילין שבראש - כי אותם עמי הארץ יראים ומפחדים מאיתנו בגלל התפילין שבראש. שהרי, בתפילין אלו יש שתי אותיות **ש** על ה"בית", שבאמצעותן יש לישראל את הכח להוציא את שתי ה-**ש** מכוחות הטומאה - ה**שקר** וה**רשע** - שהן כאמור החיות של קליפות אלו. ועל-ידי כך הם (=עמי הארץ, הגויים) יבטלו מן העולם - ולכן הם פוחדים כל-כך מהתפילין של הראש.

ומעתה יאיר לנו מה שכתוב בגמרא "בקש עוג להוציא את ההר מעל ראשו, ונמשכו שיניו לצד זה ולצד זה, ונכנסו לתוך ההר, ולא היה יכול להוציאם". שכן, בזכות שישראל מניחים תפילין בקדושה ובמחשבה טהורה, האיר הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, את שתי ה**שיניו** (=אותיות ה-**ש**) שיש בתפילין של ראש בני ישראל (וזהו "ונמשכו שיניו לצד זה ולצד זה" שנמשכו ויצאו מהקליפות שתי אותיות **ש** של **שקר** ו**רשע**), ועל-ידי כך יצא כל כוחו וחיותו של עוג מלך הבשן, וממילא יכול היה משה להכניע את עוג, ולהורגו בגרון שפידו.

וזהו שאמר דוד המלך (תהילים קיט, סב): "**שש** (=שמת) אנכי על אמרתך". כלומר, את שתי אותיות ה-**ש** (**שש**), שאנו מוציאים מכוחות הרשע (=מהקליפות **שקר** ו**רשע**), אנו עושים זאת בשמחה, כי אין לה שמחה גדולה מזו - בכך שאנו מוציאים את החיות והקיום של אותן הקליפות, ומבטלים את כוחות הרשע מהעולם. (על-פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן).
"מדבר שקר תרחק..."

הצדיק רבי לוי יצחק מברדיצ'ב הלא הוא "סניגורם של ישראל" חזר פעם בצ'הרי תשעה באב מבית הכנסת, לאחר תפילת שחרית ואמירת קינות. והנה ראה באחד מרחובות העיר אדם מישראל, היושב על מרפסת ביתו ואוכל להנאתו בריש גלי. התקרב הצדיק אל האיש ואמר לו בלחשיה: ר' יהודי, ודאי נתעלם ממך, משום מה, שתשעה באב היום! כלל וכלל לא - ששע האיש את דברי הרבי, תוך כדי לעיסת מאכלו. ושקמ אינד יודע, שתשעה באב הוא יום צום בגזירת נביאים קדמונים? - חזר ושאל רבי לוי יצחק. עוד בהיותי ילד למדוני ב"חדר", שנביאים אחרונים קבעו צום בתשעה באב, כזכר לחורבן בית המקדש - השיב האיש בחינף ערמומי.

אני מניח אפוא - הוסיף וטען הצדיק - שאינד בקו הבריאות, ולכן הרופאים אסרו עליך לצום היום! הלואי שאהיה בריא כל הימים כמו שאני בריא היום! - קרא האיש בנימה של חוצפה, ובמבט שובבני כלפי הרב הצדיק מברדיצ'ב. נפנה רבי לוי יצחק מן האיש הסועד, נשא את שתי עיניו הלחות כלפי מעלה, וקרא בהתרגשות: רבונו של עולם! הבט משמים וראה, עד להיכן מגיעה מידת האמת, הטבועה בלבו של כל אדם מישראל! הנה יהודי פשוט זה, נוח לו לעשות עצמו עובר עבירה, ובלבד שלא להוציא חלילה מפיו דבר שקר... **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון**

פרשת השבוע: דברים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" ❗❗ כניסת השבת: 19:08

ערש"ק ה' מנחם-אב תשע"ד (1.8.14) יציאת השבת: 20:19 ר"ת 21:00

הפטרה: "חזון ישעיהו" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"כל רדפיה השיגוה בין המצרים" (איכה א', ג')

בַּיָּמִים אֵלֶּיךָ שָׁלַח הַחֲרָבָה, וְכַדֵּי לְעוֹרֵר אֶת לְבָבוֹ לְהִשְׁתַּוְּקֶךָ לְבַנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל-יָדַי כָּדָה לְקָרֵב אֶת הַגְּאוּלָּה, הִבֵּה נִתְּבוֹנָה בְּמִצְוֹת בְּנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ – "וְעִשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם"

הִנֵּה עַל הַכְּתוּב בְּגִמְרָא (סוטה יז): "דַּרְשׁ רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה שָׁזְכוּ – שְׁכִינָה בֵּינֵיהֶם (יה), לֹא זָכוּ – אִשׁ אוֹכְלֶתֶן". וּפִרְשׁ רַש"י זצ"ל: "שְׁכִינָה בֵּינֵיהֶם – שְׁהָרֵי חֶלֶק (הקב"ה) אֶת שְׁמוֹ, וּשְׁכַנּוּ בֵּינֵיהֶן: יוֹד בְּאִישׁ וְ-ה"א בְּאִשָּׁה. לֹא זָכוּ – אִשׁ אוֹכְלֶתֶן – שֶׁהַקַּב"ה מְסַלֵּק שְׁמוֹ מִבֵּינֵיהֶן, וְנִמְצְאוּ אִשׁ וְאִשָּׁה" (איש אשה).

וַיֵּשׁ לֹמֵר, שְׁאֵת עֲנִיָּן זֶה שֶׁל אִישׁ וְאִשָּׁתוֹ, אָנוּ מוֹצְאִים גַּם אֶצֶל יִיחוד הַקַּב"ה עִם כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא (=הַיִּיחוד) כְּדַמְיוֹן אִישׁ וְאִשָּׁה, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (ישעיה סה, ה'): "(כ)מְשׁוֹשׁ חֲתָן עַל כְּלָה יֵשִׁישׁ עֲלִידָה אֶלְהִידָה". וְכֵן מְצִינּוּ בְּמִתָּן תוֹרָה (שמות יט, יז): "וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לְקִרְאָת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה וַיִּתְּיָצְבוּ בַּתַּחֲתִית הָהָר". וּפִרְשׁ רַש"י זצ"ל בְּשֵׁם הַמְּכִילֵתָא: "לְקִרְאָת הָאֱלֹקִים – מְגִיד שֶׁהַשְּׁכִינָה יֵצְאָה לְקִרְאָתָם כְּחֲתָן הַיּוֹצֵא לְקִרְאָת כְּלָה".

וְהִנֵּה, מִהַפְּסוּק "וַיִּתְּיָצְבוּ בַּתַּחֲתִית הָהָר", לְמַדּוּ חוֹז"ל (שבת פח), שְׁכַפְּהַ הַקַּב"ה עֲלֵיהֶם (=עַל יִשְׂרָאֵל) הָרַב כְּגִיגִית (=הַעֲמִיד אֶת הָהָר עֲלֵיהֶם). וּפִרְשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים, שְׁזוּהוּ עֲנִיָּן הַחוּפָּה שְׁעָשָׂה הַקַּב"ה לְכְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. וְאַחַר-כֵּן קִדְּשׁ הַקַּב"ה כְּחֲתָן הַמִּקְדָּשׁ אֶת הַכְּלָה, עַל-יָדַי שֶׁנָּתַן לָהֶם אֶת שְׁנֵי לוחות הַבְּרִית.

וְלָכֵן אָנוּ מְבָרְכִים בְּבִרְכַּת הָאִירוּסִין: "מִקְדָּשׁ עָמוֹ יִשְׂרָאֵל עַל-יָדַי חוּפָּה וְקִידוּשִׁין". דְּהֵינּוּ, הַקַּב"ה קִדְּשׁ אֶת עָמוֹ יִשְׂרָאֵל עַל-יָדַי חוּפָּה, שֶׁהִיא כְּפִית הָהָר כְּגִיגִית עֲלֵיהֶם, וְאַחַר-כֵּן עַל-יָדַי קִידוּשִׁין, שֶׁהוּא עֲנִיָּן מִתָּן תוֹרָה וּשְׁנֵי לוחות הַבְּרִית.

וְרַאוּי לְהַבִּיא כְּאֵן אֶת דְּבָרֵי הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", הָאוֹמֵר, שְׁכַפְּאֵשׁ אוֹמֵר הָאִישׁ לְאִשָּׁה "הָרֵי אֶת מִקְדָּשְׁתִּי לִי", הָרֵי הוּא מִקְדָּשׁ וּמִיַּחַד אוֹתָהּ רַק לוֹ בְּלָבָד, וְלֹא לְשׁוּם אָדָם אַחַר בְּעוֹלָם. וְלָכֵן, אִם הִחֲתָן אֵינוֹ אוֹמֵר אֶת הַמְּלָה "לִי" – אֵין הַכְּלָה מִקְדָּשֶׁת. וְכָדָה עָשָׂה גַם הַקַּב"ה. כְּאִשְׁרֵי חָנוּ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הָרַב סִינַי, אָמַר לָהֶם ה': "וְהִיִּיתֶם לִי סְגֻלָּה (=מִיּוֹחָדִים) מִכָּל הָעַמִּים", וּבִתְיָבָה "לִי" קִדְּשׁ וַיַּחַד אֶת יִשְׂרָאֵל רַק לוֹ מִכָּל הָעַמִּים.

וַיִּדּוּעַ מָה שְׁאִמְרוּ חוֹז"ל (ויקרא רבה ב, ב'): "כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר (בו) 'לִי' – אֵינוֹ זֶה לְעוֹלָם – לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא לְעוֹלָם הַבָּא". וְלָכֵן נִמְצָא, כִּי מָה שֶׁקִּדְּשׁ הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה "לִי", הִיָּה כְּדִי שֶׁהַקִּדּוּשִׁין יִתְקַיְּמוּ לְעַד וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. וְזוּהוּ מָה שְׁאָנוּ מִתְּפַלְּלִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ "עֲשֵׂה לְמַעַן קִדּוּשְׁתְּךָ" – לְמַעַן הַקִּדּוּשִׁין שֶׁקִּדְּשֶׁתְּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", שֶׁמָּה שֶׁקִּדְּשׁ הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה "לִי", הוּא מְשׁוּם שֶׁבְּמִלָּה זֶה נִרְמָז יַחַד הַקַּב"ה עִם כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. שֶׁכֵּן הָאוֹת ל' הִיא הָאוֹת הַגְּבוּוּהָ מִבֵּין כָּל כַּב' הָאוֹתִיּוֹת, כְּדִי לֹמֵר: "כִּי גְדוֹל ה' וּמְהֻלָּל מְאֹד". (וְכֵן, הָאוֹת ל' גַּם רוֹמֶזֶת בְּצוּרְתָהּ עַל שְׁמוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ. שֶׁכֵּן, הָאוֹת ל' מוֹרְכֶכֶת מִהָאוֹת כ', וּמִהָאוֹת ו' עַל גְּבֵה, שֶׁהֵם בְּגִימְטְרִיָּה 26 – שֵׁם "הוּיָה" בְּרוּךְ הוּא). לְעוֹמֶת זֹאת, הָאוֹת ל' הִיא הַקְּטָנָה מִבֵּין כָּל כַּב' הָאוֹתִיּוֹת, וְהִיא רוֹמֶזֶת עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּבַחֲיַנֵּת "הַמְּעַט מִכָּל הָעַמִּים". נִמְצָא, שֶׁהַחִיבּוּר בֵּין הָאוֹת ל', הַרוֹמֶזֶת כְּאִמּוֹר לַה' יִתְבָּרַךְ, לְבֵין הָאוֹת ל', הַרוֹמֶזֶת לְיִשְׂרָאֵל, מוֹרָה עַל זִיווּג הַקַּב"ה עִם כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל לְעַד וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

וְעַתָּה, בֹּא וְרֵא, שֶׁהַמְּלָה "יִשְׂרָאֵל" עֲצָמָה מוֹרָה עַל יַחַד כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל עִם הַקַּב"ה. שֶׁכֵּן, הָאוֹת ל' בַּתְּחִילַת הַמְּלָה (יִשְׂרָאֵל) רוֹמֶזֶת עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם כְּאִמּוֹר בְּבַחֲיַנֵּת "הַמְּעַט מִכָּל הָעַמִּים". וְאֵילוֹ הָאוֹת ל' בְּסוֹף הַמְּלָה, שֶׁהִיא הַגְּבוּוּהָ מִבֵּין כָּל כַּב' הָאוֹתִיּוֹת, רוֹמֶזֶת לְשְׁמוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא "כִּי גְדוֹל ה' וּמְהֻלָּל מְאֹד". וּבֵין שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת נִמְצְאוֹת הָאוֹתִיּוֹת אֲרֶשׁ. וְזֹאת, כְּדִי לֹמֵר לָךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אֲרֶשׁ אֶת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל עַל-יָדַי חוּפָּה וְקִידוּשִׁין (ב.צ.).

עַל-פִּי הָאִמּוֹר, יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין אֶת הַכְּתוּב בְּמִדְרָשׁ (תני דבי אליהו יז): "פִּינּוֹן שֶׁקָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם בְּשִׂמְחָה, וְאָמְרוּ 'כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע', מִיָּד אָמַר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה, שִׁיאֲמַר לְיִשְׂרָאֵל שִׁיעֲשׂוּ לוֹ מִשְׁכָּן,

שנאמר: 'דבר אל בני ישראל...ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'... וצריכים אנו להבין מדרש זה. וכי מה הקשר בין מה שקבלו ישראל את התורה, ואמרו "נעשה ונשמע", לבין מצות בנין בית המקדש (ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם)?

אלא, כאמור, במעמד הר סיני קדש הקב"ה את ישראל על-ידי שנתן להם את התורה. ולכן, כמו שהחזן מתחיל עם הכלה לאחר החופה בבית אחד, כך רצה הקב"ה להתחיל עם ישראל בבית המקדש, ולהשרות את שכנתו עליהם. ולפי זה מבוארת היטב פונת המדרש: "כיון שקבלו ישראל על מלכות שמים בשמחה, ואמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע' - נמצא, שישראל קבלו ברצון את הקידושין של הקב"ה, ונתקדשו כביכול אליו, יתברך שמו. ולכן "מיד אמר הקב"ה למשה, שיאמר לישראל שיעשו לו משכן, שנאמר 'דבר אל בני ישראל...ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'". שכן, הקב"ה (=החזן) רצה להשלים את הייחוד עם כנסת ישראל (=הכלה) בבית אחד (=בית המקדש), כדי להשפיע על כנסת ישראל (=הכלה) את שכנתו.

ולכן, כמו שתקנו חז"ל ("המאיר" כתובות מג), ש"כל מעשה ידיה של אשה לבעלה" (=כל מה שעושה האשה, צריך להיות לכבוד בעלה), כן ראוי לכנסת ישראל, שהם בבחינת אשה, ליחד כל מעשיה לבעלה, הוא הבורא יתברך שמו ויתעלה, ולכן אמרו חז"ל (אבות ב, יב): "וכל מעשיך יהיו לשם שמים".

ומעתה יובן ענין מה שצוה הקב"ה: "ועשו לי מקדש...". כי כמו שמצינו אצל איש ואשה, שאם זכו שכנה ביניהם, כן אם זכו ישראל להיות בבחינת אשה נאמנה לבעלה (=הקב"ה), אז שכנה ביניהם, כמו שכתוב "ושכנתי בתוכם" - שהקב"ה משרה שכנתו בתוך ישראל. ובוה נבין, כי כמו שאיש ואשה זכו - שם יה' ביניהם, כך ישראל שם ה' עליהם כמו שכתוב (בפרשת פינחס): "חנוך משפחת החנכי לפלוא משפחת הפלאי לחזון משפחת החזרוני...". ופרש רש"י: "הטיל הקב"ה שמו עליהם - ה"א מצד זה, וי"ד מצד זה - לומר: מעיד אני עליהם, שהם בני אבותיהם. וזהו מה שמפורש על-ידי דוד (תהלים קכב): 'שבטי יה עדות לישראל'. השם הזה (=יה) מעיד עליהם (שהם מתיחסים) לשבטיהם".

ולכן, לאחר שחטאו ישראל ובגדו בה' יתברך, כמו שכתוב: "אכן בגדה אשה מרעה, כן בגדתם בי בית ישראל נאם ה'", על-כן נסתלקה השכנה מהם (שם יה), ונשרף בית המקדש, וכמו שכתוב (איכה ד, יא): "ויצת אש בציון ותאכל יסודתיה", כי לאחר סילוק "יה" מאיש ומאשה - נשאר אש אש, בבחינת "לא זכו - אש אוכלתן". ואולם, צריכים אנו לדעת, כי גם עתה, בגלות המרה, נתן לנו הקב"ה מעין בית מקדש "בזעיר אנפין", ושם משרה הוא יתברך שכנתו - ואלו הם בתי כנסיות ובתי מדרשות, ששם מתפללים ישראל ועוסקים בתורה, כמבואר בגמרא (מגילה כט): "ואהי להם למקדש מעט. אמר רבי יצחק: אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל". כי, כמו שהשרה הקב"ה את שכנתו בבית המקדש בין שני הכרובים שעל הארון, ששם מונחים לוחות הברית, כך משרה הקב"ה את שכנתו במקום שעוסקים בתורה ובתפילה. (על-פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "הבו לכם אנשים חכמים ונבנים..." (סיפור אמיתי)

קבוצת חברים הוזמנו לביקור אצל אחד מחבריהם, שעשה שינוי רוחני, או כמו שאומרים בשפה שלנו - "חזר בתשובה". כאשר הגיעו לביתו, הגיש להם אותו חוזר בתשובה אבטיחים לאכול, ולאחר מכן חזר למטבח כדי להכין מטעמים נוספים. אמרו החברים, מן הסתם הוא רוצה שנברך על האבטיח, אז מה מברכים על אבטיח? התפתח ביניהם דיון. אחד אמר: "נראה לי שברכתו 'בורא פרי העץ', הוא הרי גדל על שיח...". השני אמר: "נראה לי שברכתו 'בורא פרי האדמה'". ואילו השלישי אמר להם: "חבל על הויכוח! אני בטוח במאת האחוזים שברכתו 'שהכל נהיה בדברו'. תסמכו עלי!". "למה אתה כל-כך בטוח בעצמך?" - שאלו אותו.

תוך כדי הויכוח הגיע בעל הבית/החוזר בתשובה, ומיד הקיפוהו ושאלו אותו, מה מברכים על האבטיח? ענה להם: "בורא פרי האדמה". ענה לו השלישי: "מה פתאום?! צריך לברך 'שהכל נהיה בדברו'! על אחריותי!". שאלו אותו כלם, על מה ומהיכן הביטחון הגדול הזה? אמר להם: "תשמעו את הסיפור הבא ותבינו. שרתתי בשריון בזמן מלחמת יום הכיפורים. היינו על הטנק, וקבלנו פקודה להפציץ כל טנק מצרי. לפתע הוקפנו בעשרות טנקים מצריים, והמצב היה נראה אבוד. כמעט כל הטנקים שלנו הושמדו. לפתע שאל מפקד הפלוגה בקשר, האם מישהו מהחילים יודע בעל-פה איזו תפילה של דתיים? שכן, המצב אנוש, אולי זה יעזור...אף אחד לא ידע. פתאום קם אחד החילים ואמר: 'כשאני מבקר את סבי, הוא תמיד נותן לי שוקולד, ואומר לי לברך 'ברוך אתה...שהכל נהיה בדברו', כנראה שזו תפילה חזקה. את הברכה הזו אני מכיר, אולי זה יעזור...'. מיד אמר המפקד: 'חברה, כלם ביחד אומרים את הברכה. צעקנו כלנו 'ברוך אתה השם, אלקינו מלך העולם, שהכל נהיה בדברו'! שמנו פגז בקנה, והפגז פגע בול!!". "ויפיל!" - אמר המפקד - "זה עובד!". ושוב, צעקנו כלם את הברכה, שמנו פגז, וקלענו! כך עשינו מספר פעמים...עד שהשמדנו את כל הטנקים המצריים!". "עכשיו תגידו לי" - אמר אותו בחור - "אם הברכה הזאת של 'שהכל נהיה בדברו' עבדה על טנקים, על האבטיח היא לא תעבוד?...". שבת שלום!

בס"ד העלון מוקדש לעילוי נשמת אבי ועטרת ראשי – **ציון מזרחי בן צביה** ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת השבוע: דברים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" ❗❗ כניסת השבת: 19:08

ערש"ק ה' מנחם-אב תשע"ד (1.8.14) יציאת השבת: 20:19 ר"ת 21:00

הפטרה: "חזון ישעיהו" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

בני ציון

"כל רדפיה השיגוה בין המצרים" (איכה א, ג) (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

אנו נמצאים בימים של **"בין המצרים"** – כא' (=21) הימים שבין שבעה עשר בתמוז לבין תשעה באב, ימים שבהם אנו מתאבלים על חרבן בית המקדש. והנה, כידוע, בין ההלכות הראשונות שזכורות בשלחן ערוך (או"ח א' ס"ג) כתוב: "ראוי לכל (אדם) ירא שמים, שיהא מצר ודואג על חרבן בית המקדש". ואם כך כל השנה, שצריכים אנו להצטער ולדאוג על חרבן הבית, על אחת כמה וכמה שבימים אלו של **"בין המצרים"** (ג' השבועות מ-יו' בתמוז, שאז הובקעה החומה, עד ט' באב, שבו נשרף בית המקדש), שראוי לכל אדם המכונה "ישראל" לדאוג ולהתאבל על חרבן בית המקדש ועל גלות השכינה.

והנה, על ג' השבועות של **"בין המצרים"**, שהם כאמור כא' (=21) ימים, שואלים חכמי ישראל: הרי, כאשר נספור את הימים הללו, מ-יו' בתמוז ועד ט' באב, נראה, שבשלושת השבועות הללו יש כב' (=22) ימים, ולא כא' (=21) ימים. אם כך, כאשר חז"ל עוסקים בימים אלו של **"בין המצרים"**, מדוע הם מציגים שימים אלו הם כא' (=21) ימים בלבד?

(להלן מקומות שבהם חז"ל מציגים בשלושת השבועות של **"בין המצרים"** הם כא' (=21) ימים בלבד: ב"שער הפונות" לרבנו האריז"ל, שם הוא כותב: "ענין **בין המצרים** והם כ"א ימים שבין יו' תמוז עד תשעה באב". וכן כותב ה"מגלה עמוקות" (ואתחנן אופן קו'): "ולא נתנה לו, רק כ"א יום **בין המצרים**". וכן רש"י כותב על דברי ירמיהו (א', יא'): "ויהי דבר ה' אלי לאמר מה אתה ראה ירמיהו? ואמר מקל שקד אני ראה. השקד הנה הוא משעת חניטתו עד גמר בישולו **עשרים ואחד יום**, כמנין הימים שבין שבעה-עשר בתמוז שבו הובקעה העיר לתשעה באב שבו נשרף הבית". הרי לנו דברים מפורשים, שימי **"בין המצרים"** נחשבים כא' (=21) ימים, והרי לפי הספירה כאמור יש כב' (=22) ימים...).

ויש לומר, שהטעם הוא שתשעה באב עצמו אינו נכלל בימים של **"בין המצרים"**, שהרי הוא נקרא **"מועד"**, כמבואר בשלחן ערוך (או"ח ס' תקנ"ב סי"ב): "אין אומרים תחינה(=תחנון) ערב תשעה באב במנחה, משום דאקרי(=שנקרא) (תשעה באב) **'מועד'**". וכן מבואר עוד שם (סימן תקנ"ט): "אין אומרים תחנון בתשעה באב, ואין גופלים על פניהם, משום דמקרי **'מועד'**" (כמו שכתוב באיכה (ט, טו): "קרא עלי **מועד'**").

אם כך, אנו צריכים להבין ענין זה. שכן, איך יום תשעה באב, שהוא יום מר ונמהר, יום **שריפת** בית חיינו/בית מקדשנו, נקרא בשם **'מועד'**, שזה לשון חג ויום טוב?

ובאר הרה"ק פינחס מקוריץ, בספרו "אמרי פינחס" (תשעה באב, סימן שפח), שהטעם לכך שתשעה באב נקרא **"מועד"** הוא, שכן מבואר בגמרא (ירושלמי, ברכות פ"ק ה', ה"ד), שמשיח בן דוד נולד ביום תשעה באב. ועוד מצינו במדרש איכה רבה (ד', יד), שבחרבן בית המקדש שפך הקב"ה את חמתו על העצים ועל האבנים, והציל בכך את ישראל מכליה. על-כן, מצד אלו – לידת המשיח והצלת ישראל – נקרא תשעה באב בתואר **"מועד"**.

וכדי להבין ענין זה של ימי **"בין המצרים"** (שיש בהם כא' ימים) ביתר שאת, הבה נקדים להביא מה שכבר בארנו, ש-ג' השבועות הללו של **"בין המצרים"** מכונים פנגד ג' המשמרות של הלילה, שבהן בוכה ושואג הקב"ה על חרבן בית המקדש, כמו ששנינו בגמרא (ברכות ג'): "שלוש משמרות הוי(=יש) הלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג (מצער) כארי, שנאמר: 'ה' ממרום **ישאג**, וממעון קדשו יתן קולו, **שאג ישאג** על נוהו(=על בית מקדשו החרב)...ואומר: אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי **ושרפתי** את היכלי והגליתים לבין אומות העולם".

וצריך להבין, איך לומדים מהכתוב, 'ה' ממרום ישאג...על נוהו', שהקב"ה שואג שלש שאגות? ופרש רש"י ואמר: הנה, כתוב 'ה' ממרום **ישאג**' – **"ישאג"** שאגה אחת. ובהמשך כתוב: **"שאג ישאג"** על נוהו?

– הנה, עוד שתי שאגות. הרי לנו שלש שאגות שהקב"ה שואג כל לילה בשלש המשמרות וצריכים אנו להבין ענין זה, מדוע שואג הקב"ה כל לילה דוקא שלש שאגות, לא יותר ולא פחות? אומר על-כך הגאון מוילנא זיע"א ("קול אליהו", ברכות, שם): שלש השאגות ששואג הקב"ה הם על שלשה חרבנות: 1. על חרבן בית המקדש של מעלה, שאין הקב"ה נכנס לשם בזמן הגלות (כמבואר בגמרא (תענית ה'): "אמר הקדוש ברוך הוא, לא אבוא בירושלים של מעלה, עד שאבוא בירושלים של מטה"). 2. על חרבן ושריפת בית המקדש של מטה 3. ועל גלות ישראל בניו בין אומות העולם. וזהו שכתוב: "שלש משמרות הוי(=יש) הלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי ואומר...אוי לפנים שבועונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין אומות העולם". שאגה אחת היא על ש"ה...החרבתי את ביתי" – זה בית המקדש של מעלה. שאגה שניה היא על ש"ה...שרפתי את היכלי" – זה בית מקדש של מטה. ושאגה שלישית היא על בני, בני ישראל, ש"ה...הגליתים לבין אומות העולם", בעת החרבן. הרי, שלש שאגות שהקב"ה שואג כארי כל לילה בשלש המשמרות.

הנה כי כן, מבואר היטב, כי מפיון שגרמנו, בעונותינו הרבים, לשלשה חרבנות – חרבן בית המקדש של מעלה, חרבן בית המקדש של מטה, ונגלות ישראל בין אומות העולם – אשר כנגדם שואג הקב"ה שלש שאגות כארי בשלש משמרות של לילה – על-כן חייבים אנהנו להתאבל בשלשת השבועות של ימי בין המצרים, וגם להפטיר בשבתות "ג' דפורענותא" (=שלש הפטרות העוסקות בפורענות), כדי להתעורר בתשובה שלימה, המקרבת את בניו בית המקדש השלישי, וגאולת ישראל מפין האומות. (המשך המאמר בהרחבה באתר "בני ציון")

"אבא שבשמים אין לנו אב אחר מלבדך"

בספר "חישוקי חמד" מובא סיפור נפלא שיש בו כדי ללמדנו, שעל כל צרה (שלא תבוא חלילה) יש להרים ראש לשמים ולהתפלל ולבקש לפני מי שאמר "והיה העולם", שיושיענו. שכן, "אין לנו על מי להישען, אלא על אבינו שבשמים". והמעשה שהיה כך היה: כאשר עשה הגאון רבי ישעיה ברדקי זצ"ל את דרכו לארץ ישראל יחד עם בנו ובתו, עמדה עליהם רוח סערה וספינתם נשברה, וכל השלשה הוטלו אל המים. מיד הורה רבי ישעיה לשני ילדיו לעלות על גבו, וכך החל לשחות עמם לעבר החוף. כעבור מספר שעות של שחייה, הרגיש רבי ישעיה שאין לו כח יותר לשאת את שניהם, ואם ימשיך כך יטבעו שלושתם. הוא ידע את ההלכה שקובעת במקרה כזה, כי הצלת הבן קודמת לבת (שכן האיש חייב יותר במצות). לפיכך, עם כל הקושי שבדבר, השליט רבי ישעיה את המוח על הלב, ואמר לבתו בצער רב, כי ההלכה קובעת שהיא צריכה לוותר. החלה הילדה לבכות, וגם רבי ישעיה בכה עמה, אבל אין לו כל ברירה אחרת, פחותיו אפסו זה מכבר, והוא החל משחרר את אחיותו בבתו הקטנה. אבל הבת אחזה בו חזק חזק, והחלה צועקת בכל כוחה: "אבא שלי אתה! אין לי אבא אחר, למה אתה עושה לי ככה?!" כאשר שמע רבי ישעיה את זעקת בתו, לא עמד לו לבו, והוא החליט להתאזר בשארית כוחותיו, ולנסות בכל כוחו להגיע אל החוף. הוא צוה את בתו לאחוז בו שוב חזק, ובעצמו לא ידע באיזה כח הוא ממשיך לשחות כשילדיו על גבו. בסופו של דבר, בדרך על-טבעית, בכח לא לו, הגיע אל החוף, ומיד התעלף. כאשר התעורר מעלפונו, פנה האב לבתו, ואמר לה: "בתי, אני רוצה שתזכרי לאורך כל החיים את שעבר עלינו ביום. את יודעת שכאשר אמרתי לך להחליש את אחיותך מגבי, היה הדבר קשה לי יותר מכל, את בכיתי, ואני בכיתי חזק יותר, אבל לא היתה לי כל ברירה. ובכל זאת כשצעקת אלי, "אבא שלי אתה! אין לי אב אחר מלבדך!", נאזרתי בכוחות מחודשים, ולבסוף, ברוך השם, הצלחנו להגיע אל החוף. בתי, אנא אמצו כלל זה לתמיד! ואם תקלעי פעם לצרה, חלילה, אל תתיאשי, אלא תפני אל אבינו שבשמים בבכי, ותגידי לו כפי שאמרת לי: "אין לי אבא אחר מלבדך, חוששה לעזרתך", ואז תגלי שאכן יש לך אבא שמציל אותך, כי הוא כל יכול, ומסוגל להושיע אותך ואת כל העולם כולו.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד העלון מוקדש לעילוי נשמת אבי ועטרת ראשי – ציון מזרחי בן צביה ת.נ.צ.ב.ה

פרשת השבוע: דברים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" ❗❗ כניסת השבת: 19:08

ערש"ק ה' מנחם-אב תשע"ד (1.8.14) יציאת השבת: 20:19 ר"ת 21:00

הפטרה: "חזון ישעיהו" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

חז"ל אמרו בגמרא (ברכות ו'): כל המשמח חתן וכלה... כאלו בנה אחת מחורבות ירושלים.

מבואר בדברי חז"ל, שעל-ידי מצות "פרו ורבו" מקרבים את הגאולה, כפי שאומרת הגמרא (נדה יג'): "אין בן דוד בא, עד שיכלו כל הנשמות שבגוף". ופרש רש"י, שיש בשמים אוצר נשמות, ושמו "גוף", (ורק כשיכלו (=יגמרו) כל הנשמות באוצר נשמות זה, הנקרא "גוף" – יבוא המשיח).

ולכן, בעת הזיווג, צריכים החתן והכלה לכוון להוליד ולהוריד לעולם הזה נשמות מאוצר הנשמות הנקרא "גוף" – כדי שיכלו (=יגמרו) כל הנשמות באוצר "גוף", ועל-ידי כך יחישו את ביאת משיח בן דוד. וזהו שכתוב בגמרא: "אמר רבא: בשעה שמכניסין אדם לדין (בבית דין של מעלה), אומרים לו... עסקת בפריה ורביה? צפית לישועה?".

יש לומר, שבבית דין של מעלה, סמכו את שתי השאלות הללו אחת לשניה, כדי לומר לנו, שתכלית מצות "פרו ורבו" היא לקרב את הגאולה, על-ידי שיוורידו החתן והכלה נשמות מאוצר הנשמות הנקרא "גוף". ומכאן נמצא, ששתי השאלות ("עסקת בפריה ורביה? צפית לישועה?") קשורות זו בזו בקשר אמיץ. שכן, על-ידי שעוסקים בפריה ורביה, מחישים את הישועה והגאולה.

ועל-כך אנו מברכים בשבע הברכות של החתן והכלה: "ברוך אתה ה' משמח ציון בבניה". שהרי, לכאורה צריכים לשאול, מה לחתן ולכלה ולברכה זאת? וכי מה הקשר בין שמחת ציון (=ירושלים), לבין שמחת החתן והכלה?

אלא, לפי מה שבארנו יש שמחה בציון (=ירושלים), בעבור בניה, העוסקים בפריה ורביה, כדי להוציא נשמות יקרות מאוצר "גוף" – היות ועל-ידי כך הם מקרבים את הגאולה לציון/לירושלים.

וראוי להוסיף מה שכתב המקובל האלקי הקדוש רבי שמשון מאוסטרופאלי זצ"ל הי"ד, על-פי מה שכתב המקובל מנחם ציוני, כי על מצחו של משיח בן דוד, חקוק השם "כדת", שהוא בגמטריה "משיח בן דוד". ולפי זה יש לומר, שמטעם זה אומר החתן לכלה "הרי את מקדשת לי, בטבעת זו, כדת משה וישראל" – דוקא "כדת" – כדי לרמוז שעל-ידי שהאיש מקדש את האשה, כדי לקיים מצות "פרו ורבו" להוליד בנים ובנות, הנה על-ידי זה הם מוציאים נשמות מאוצר "גוף", ומקרבים את הגאולה, שאז יבוא "משיח בן דוד", שהוא בגמטריה "כדת". במהרה בימינו, אמן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן)

"כזה אמר ה' מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי וילכו אחרי ההבל ויהבלו" (ירמיה ב' ה')

על הכתוב בהפטרה שקראנו השבת: "כזה אמר ה' מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי", אומרים חז"ל, כמה חמור הוא הריחוק מהקב"ה. שכן, צריך לדעת, שכאשר ישראל הולכים נגדו יתברך, ועושים חלילה עבירות ומעשים לא טובים, הם מפרידים את הקשר והדבקות האיתנה שלהם מהקב"ה. ולכן, כמה חשוב הוא ללכת בדרכיו, ולהיות דבוק בו יתברך, כי הוא הנותן לנו את הכח ואת החיים, כפי שכתוב (דברים ד' ד): "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום".

ועל משמעות הקשר והדבקות של ישראל לאביהם שבשמים נוכל להבין מהתיבות "ישראל" ו"אלהים", שהם מתחברים ומשתלבים זה בזה, וניתן לקרוא אותם גם מלמעלה למטה.

יש-אל
אל-הים

יהי רצון, שנוכח להיות דבוקים בו יתברך לעד ולעולמי עולמים, אמן כן יהי רצון!

דבר ידוע הוא, שהרבה צדיקים בכל הדורות היו גוערים בכל מיני אנשים, שהיו מגיעים אליהם עם צרותיהם, ואף לפעמים היו מזעיפים פנים אליהם, ועל-ידי כך היו פועלים ישועות על אותו אדם, ומבטלים את ייסוריו וצרותיו. וזהו שרומז הכתוב: ”רפאים יחשבו אף הם כענקים”. דהינו, ה”רפאים”, אלו הם הצדיקים, רופאי הנפשות, ”יחשבו אף הם” – האף והרוגז שלהם יחשב אצלם ”כענקים” – כדברים שבהם יעניקו ישועות לאנשים (כמו שכתוב ”העניק תעניק לו”) – כלומר, על-ידי הפעם שלהם הם מעניקים טוב, וממתיקים את הדינים שעל אותו אדם, בעל הצרה, ועל-ידי כך ממשיכים שפע וברכה לבני ישראל.

ואולם, ”המאבים”, שהם פשוטי העם, שאין להם מוח בקודקודם, פוחדים מרוגזו וכעסו של הצדיק, ”יקראו להם (=לצדיקים) אמים (=כעסנים)”, מפנין שהם אינם מבינים שכל דברי הצדיק עושים פעולות גדולות להמתיק הדינים. לכן פשוטים את הצדיק כועס, הם אינם תולים זאת בהמתקת הדינים, אלא אומרים שכעסנים הם... (”חומש הברכה” להרה”ק רבי זאב וולף מזבאריו זיע”א, בנו של הרה”ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע”א).

בענין זה מסופר על הרה”ק בעל ”אהבת ישראל” זיע”א, שפעם באו אליו בשלחי ימות החורף כמה סוחרים עצים, והגידו לו דבר מחסורם, שקנו יחד יער שלם, כדי למכור את עציו. והנה, החורף כמעט עבר, ושלג אין, וממילא אין איש שיקנה את העצים, וכל כספם יורד לטמיון, ונמצא שהם מפסידים את הונם ורכושם. שמע זאת ה”אהבת ישראל” ואמר להם: בואו ואספר לכם סיפור: מעשה באלמנה עניה ודלה, ולה בן יחיד שהיה משותק באיבריו, מבלי יכולת להניעם כלל. באו חסידים, והציעו לה שתלך אצל הרה”ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע”א, ולבקש רחמים על בנה. ומפנין שלא היו ידועים לה דרכי החסידות, אמרו לה שחייבים להכניס ”פדיון נפש” אל הרבי, וכסף פדיון הנפש הוא לפחות מטבע הנקרא אז ”קרוין”, שהוא שוה-ערך לחמשים פרוטות קטנות.

שמעה האשה כך, ואספה פרוטה לפרוטה, עד שצברה את כל הסכום כלו, וביום מן הימים הביאה את בנה לביתו של רבי מאיר’ל. היא השאירה את בנה בחצר הבית, והיא עצמה נכנסה והניחה את כל חמשים הפרוטות על שלחנו של רבי מאיר’ל. ראה זאת הרבי ואמר בחמה (=בכעס): ”למאיר’ל מביאים סכום קטן כל-כך? ועוד במטבעות קטנים שספירתם קשה, היתכן?”

תוך כדי דיבורו, נטל את המעות כלם, וזרקם בעד החלון החוצה, אל החצר. האלמנה יצאה החוצה, וראתה והנה פלא: בנה המשותק מהלך כאחד האדם, והוא עסוק באיסוף המטבעות שנוזקו מהחלון. מיד פתחה ואמרה לבנה: ”ברוך הוא וברוך שמו, שבאה לה ארוכה ורפואה מבלי שנזדקק לחסדי הרבי הפועס”.

והנה, פשוט שמפוחו של רבי מאיר’ל היתה זאת, והסתיר ופסה בכעסו את דבר הישועה ואת הדינים שהוריד מעל אשה זו. כשסים ה”אהבת ישראל” לספר את סיפורו, נשמעו בבית קולות מטר וגשמים עזים יורדים בחוזקה. הביט ה”אהבת ישראל” ואמר לסוחרים העצים: ”הנה, אינכם צריכים לברכתי, כי השבח לאל ברוך הוא, שכבר בא השלג על-פני כל הארץ...”

”וחצרות ודי זהב...”

לאחר הסתלקות הצדיק רבי שלמה הכהן מרדומסק בא חסיד אחד אל בנו וממלא מקומו של הצדיק, וספר על מעשה שארע לו עם אביו: ”פעם אחת הייתי שרוי במצוקה כלכלית גדולה, ובאתי לפני אבי הצדיק, ופרטתי את צרותי. שאל אותי הצדיק: ממה פרנסתך? השבתי לו שרעיתי הולכת לחצרות האדונים, ומוכרת שם ירקות וכדומה, ומזה אנו חיים. אמר לי הצדיק: כתוב בתורה ’וחצרות ודי זהב’ – דהינו כשהולכים לחצרות, יהיה ודי זהב’. יצאתי מלפני הצדיק נבוך ותוהה על כונתו, והנה זה פלא – כעבור זמן, מצאה רעיתי בין החצרות חבילה ובה שלש מאות זהובים. בכסף הזה חתנתי את בתי, שלמתי את חובותי, ומהיתרה הקמתי עסק, שממנו אני מתפרנס עד היום”. אמר לו הבן: ”אבי הקדוש היה איש פלאות, אשר את מופתיו ונפלאותיו הלביש בתוך בדיחות ופתגמים, כדי שהעם לא ירגישו במופת”

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד העלון מוקדש לעילוי נשמת אבי ועטרת ראשי – ציון מזרחי בן צביה ת.נ.צ.ב.ה

פרשת השבוע: דברים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" ❗❗ כניסת השבת: 19:08

ערש"ק ה' מנחם-אב תשע"ד (1.8.14) יציאת השבת: 20:19 ר"ת 21:00

הפטרה: "חזון ישעיהו" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

בני ציון

"איכה ישובה בדרך העיר רבתי עם היתה כאלמנה" (איכה א, א)

על מנהג ישראל לקרוא במגילת איכה בתשעה באב, אומרים חז"ל, שמגילת איכה נכתבה על-ידי ירמיה הנביא, שראה בחרבן בית המקדש, וקונן על החרבן בכתיבת המגילה. ויפה כתב בעל "סדר הדורות", שירמיהו הנביא רמז את שמו בתחילת המגילה, במלה "איכה" – ראשי תיבות: אני ירמיה כהן הענותות. לקראת יום המר והנמקה, תשעה באב, יום האבל על חרבן שני בתי המקדש, הבה נתבונן בכתוב במגילת איכה: "איכה ישובה בדרך העיר רבתי עם היתה כאלמנה".

וכן, נבקש מה' יתברך, שיקים את הבטחתו, ויהפוך את תשעה באב לששון ולשמחה עוד השנה, כפי שכתוב בזכריה (ח, יט): "כה אמר ה' צבאות צום הרביעי (=יז' תמוז) וצום החמישי (=תשעה באב) וצום השביעי (=צום גדליהו) וצום העשירי (=עשרה בטבת) יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמעדים טובים". (ספירת החודשים היא מחדש ניסן, כפי שכתוב: "החודש הזה (=ניסן)...ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה").

על הכתוב: "איכה ישובה בדרך", מבואר בספרים הקדושים, שירמיהו נתפן כפן לקונן על חרבן בית המקדש, ושעל-ידי כך נפרדה האות ה האחרונה משם הוי"ה ברוך הוא (י.ה.ו.ה). וזהו שאומר ירמיהו "איכה ישובה בדרך: "איכה" אותיות איך ה. דהינו, איך האות ה ישובה בדרך, נפרדת משאר אותיות שם הוי"ה יתברך.

כדי להבין ענין זה ביתר שאת, נקדים להביא מה שידוע ומפורסם בספרי החסידות, בשם המקובלים, שהבורא, יתברך שמו, ברא ארבעה עולמות: אצילות בריאה יצירה עשיה – ראשי תיבות אבי"ע. וזאת, כפי שרמזו במשנה (אבות ו, י"ד): "כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו, לא בראו אלא לכבודו, שנאמר (ישעיה מג' ז): 'כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו'".

"כל הנקרא בשמי", רומז על "עולם האצילות", שנקרא בשמו של הקב"ה (שהוא המאציל) ו"לכבודי בראתיו" – רומז על "עולם הבריאה". "יצרתיו" רומז על "עולם היצירה". "אף עשיתיו" רומז על "עולם העשיה".

ומבואר עוד בספרים הקדושים, כי ד' אותיות שם הוי"ה ברוך הוא מכוונות כנגד ד' (=4) העולמות – אצילות בריאה יצירה עשיה. העולם הגבוה ביותר, "עולם האצילות", מכוון כנגד האות ה' משם השם (י.ה.ו.ה). העולם שמתחת, "עולם הבריאה", מכוון כנגד אות ה' משם השם (י.ה.ו.ה). "עולם היצירה" מכוון כנגד האות ו' משם השם (י.ה.ו.ה). ו"עולם העשיה", שהוא העולם הגשמי החומרי, שבו אנו נמצאים, מכוון כנגד האות ה' האחרונה משם השם יתברך (י.ה.ו.ה). (להלן סדר השתלשלות העולמות:

- עולם האצילות – עולם האלהות, כנגד האות י.
- עולם הבריאה – עולם הנשמות, כנגד האות ה.
- עולם היצירה – עולם המלאכים, כנגד האות ו.
- עולם העשיה – העולם הזה (שלנו), כנגד האות ה.

וצריכים אנו לדעת, שכאשר ישראל משתמשים עם כל עניני העולם הזה לשם שמים, כמו שנפסק להלכה בשלחן ערוך (אורח חיים, סימן רל"א): בכל מה שיהנה האדם בעולם הזה – לא יכון להנאתו, אלא לעבודת הבורא יתברך, כדכתיב (משלי ג, ו): "בכל דרכיך דעהו", ואמרו חכמים: "כל מעשיך יהיו לשם שמים" (אבות ב, יב) – שאפילו דברים של רשות, כגון: האכילה, השתייה, ההליכה, הישיבה, הקימה והשיחה, וכל צרכי גופך יהיו כלם לעבודת בוראך. ואפילו היה צמא ורעב... יתפן שיאכל וישתה כפי חיותו, כדי לעבוד את בוראו.

הנה, על-ידי כך הם זוכים להעלות את כל מעשיהם למעלה מעולם לעולם. מ"עולם העשיה" ל"עולם היצירה", ומ"עולם היצירה" ל"עולם הבריאה", ומ"עולם הבריאה" ל"עולם האצילות", ועד להקב"ה כביכול בכבודו ובעצמו. ועל-ידי כך מתקשרים ומתיחדים כל ד' האותיות של שם הוי"ה ברוך הוא, שהן כאמור

בס"ד העלון מוקדש לעילוי נשמת אבי ועטרת ראשי – ציון מזרחי בן צביה ת.נ.צ.ב.ה

פרשת השבוע: דברים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" ❗❗ כניסת השבת: 19:08

ערש"ק ה' מנחם-אב תשע"ד (1.8.14) יציאת השבת: 20:19 ר"ת 21:00

הפטרה: "חזון ישעיהו" לרפואה שלמה של אחותי, בת ציון היקרה, צביה בת שרה. (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה... כה אמר ה' מנעי קולך מפכי ועיניך מדמעה פי... יש תקנה לאחריתך נאם ה' ושובו בנים לגבולם"

אמרו חז"ל: בזכות הבכי והתמרורים של רחל אמנו, נזכה לגאולה הקרובה במהרה בימינו, כפי שדרשו חז"ל במדרש, על הכתוב בתורה (בראשית כט' ד'): "ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מחרן אנחנו. ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור ויאמרו ידענו. ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן". וכך מפרש המדרש (בראשית רבה ע', י') את הכתוב: "ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם" – ר' יוסי בר חנינא פירש ואמר, שבגלות המרה ישאלו את ישראל "מאין אתם" בורחים? על-כך ישיבו ישראל "מחרן אנחנו" – מחרונו של הקב"ה אנו בורחים. אם כן, ישאלו את ישראל: "הידעתם את לבן בן נחור"? הידעתם מי עתיד ללבן עונותיכם כשילג? דהינו, האם יודעים אתם באיזו זכות תזכו להתנקות מעונותיכם ולזכות בגאולה? ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן" – דהינו, השלום בין ישראל לאביהם שבשמים יהיה בזכות רחל אמנו, ובזכותה יבוא גם הצאן (=עם ישראל) שנמצא בגלות, כפי שאומר רמיה הנביא (ירמיה לא): "קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה... כה אמר ה' מנעי קולך מפכי ועיניך מדמעה פי... יש תקנה לאחריתך נאם ה' ושובו בנים לגבולם".

וכל זאת – בזכות אהבת חינום של רחל לאחותה לאה, כאשר נתנה לה את הסימנים, כדי שלא תתביש לאה כאשר לבן החליף ביניהן.

ועל-כך אמרים חז"ל, שהחסד שעשתה רחל עם לאה אחותה, גבר על כל תפילות האבות הקדושים, ואף על תפילתו של משה רבנו, כפי שכתוב במדרש: (שלאחר שהאבות הקדושים, ומשה רבנו לא נענו בתפילתם לפני הקב"ה), אותה שעה קפצה רחל אמנו לפני הקב"ה, ואמרה: רבנו של עולם, גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתרה, ועבד בשבילי לאבא שבע שנים, וכשהשלימו אותן שבע שנים, והגיע זמן נישואי לבעלי, יעץ אבי להחליפני לבעלי, בשביל אחותי (=לאה), והוקשה עלי הדבר עד מאד, כי נודעה לי העצה, והודעתי לבעלי, ומסרתי לו סימן שפיר ביני ובין אחותי, כדי שלא יוכל אבי להחליפני.

ולאחר מכן נחמתי בעצמי, וסבלתי את תאוותי, ורחמתי על אחותי, שלא תצא לחרפה. ולערב חלפו (=החליפו) אחותי לבעלי בשבילי, ומסרתי לאחותי כל הסימנים שמסרתי לבעלי, כדי שיהא סבור שהיא רחל. ולא עוד, אלא שנכנסתי תחת המטה שהיה שוכב עם אחותי, והיה מדבר עמה והיא שותקת, ואני משיבתו על כל דבר ודבר, כדי שלא יכיר לקול אחותי, וגמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה, ולא הוצאתיה לחרפה.

ומה אני, שאני בשר ודם, עפר ואפר, לא קנאתי לצרה שלי, ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקים, רחמן, מפני מה קנאת לעבודת כוכבים, שאין בה ממש, והגלית בני, ונהרגו בחרב, ועשו אויבים בם כרצונם? מיד נתגלגלו רחמיו של הקדוש-ברוך-הוא, ואמר: בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן, הדא הוא דכתיב (ירמיה לא): 'כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה פי איננו. כה אמר ה' מנעי קולך מפכי ועיניך מדמעה פי יש שכר לפעלתך נאם ה' ושובו מארץ אויב: ויש תקנה לאחריתך נאם ה' ושובו בנים לגבולם" – במהרה בימינו, אמן.

"כל רדפיה השיגוה בין המצרים" (איכה א', ג')

על פסוק זה שבמגילת איכה, אומר המגיד הקדוש רבי דב בער ממעוזריטש זיע"א, שדוקא בימים אלו של "בין המצרים", שהם כידוע ימים של הסתר פנים, אפשר להתקרב יותר אל ה' יתברך. והסביר זאת על-ידי משל למלך, שיושב בארמונו, ואימתו מוטלת על כלם, ואין כל אדם יכול להיכנס לארמונו

המלך. אבל כאשר המלך עוזב את ארמונו, ועובר בשוקים וברחובות מחוץ לארמונו, אז שם אפשר להתקרב אליו ולבקש את עזרתו, שכן, שם הוא קרוב יותר לכל קוראיו, ומאזין לשועת עמו, הקוראים בשמו. והנה על הסתר הפנים של הקב"ה בימים אלו של "בין המצרים", אומרים חז"ל: כתוב בסוף פרשת "בשלח" (שמות יז, טו): "ויאמר כי יד על כס יה' מלחמה לה' בעמלק..." ופרש רש"י, שהקב"ה נשבע שכל זמן ששמו של עמלק קיים – אין שמו של הקב"ה שלם, שכן נחסרו ממנו אותיות וה', מהשם המלא של הקב"ה, י-ה-ו-ה, ונשארו רק אותיות יה, כמו שכתוב: "יד על כס יה".

אומר על-כך ה"ישמח משה", ידוע ומפורסם ששמו של הקב"ה י-ה-ו-ה מרומז בראשי התיבות של הפסוק: "ישמחו השמים ותגל הארץ". וגם ידוע, שבשמים גדולתו של הקב"ה היא תמיד ובכל זמן שכן, בשמים בכל זמן ובכל עת רבבות של מלאכים משבחים אותו ועל זה נאמר "ישמחו השמים", שתמיד יש את אותיות יה. אך כאן בארץ, בזמן הגלות והסתר הפנים, אין "ותגל הארץ" – כי אין גילה ושמחה בארץ בזמן גלות וחרבן, ולכן נעלמו משמו המלא של הקב"ה (י-ה-ו-ה) אותיות וה', שהן ראשי התיבות "ותגל הארץ". ועל כן, כל זמן שעמלק קיים, אין שמו של הקב"ה שלם, כי אין גילה ושמחה למטה בארץ, ולכן חסר משמו של הקב"ה וה', וזה שכתוב: "יד על כס יה".

נמצאנו למדים כי שם יה', שהוא רק חצי משם הקב"ה, בבחינת "ישמחו השמים", רומז על זמן של הסתר פנים. שכן, אין השם שלם וחסרה הגילה בארץ ("ותגל הארץ"). ואילו שם הקב"ה בשלימות (י-ה-ו-ה) מורה על זמן של גילוי פנים, כמו שיהיה לעתיד לבוא, בבחינת "ישמחו השמים ותגל הארץ". ולכן אומרים חז"ל "כל רדפיה השיגוה בין המצרים" – כלומר כל רודף יה – כל מי שרודף אחרי ה', גם במצב של הסתר פנים, כשאין השם שלם (בבחינת "יד על כס יה"), זוכה ל- "השיגוה" – השיג וה', כלומר שיזכה להשיג גם את אותיות וה', כשיהיה השם שלם, לעתיד לבוא.

וזהו שאמרו חז"ל (תענית ל'): "כל המתאבל על ירושלים". מי שעובד את ה' יתברך, במצב של הסתר פנים, בבחינת יה' (בזמן הזה, שהוא "בין המצרים"), "זוכה ורואה בשמחתה" – יזכה לעבוד את ה' כשיהיה השם שלם – כאשר יושלמו אותיות וה'. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

(בבא בתרא י'): "גדולה צדקה – (פיון) שמקרב את הגאולה... אמר רבי אלעזר: גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה". (סוכה מט')

זקנה אחת היתה בירושלים, אשר בחרה לה במצות שאין להן דורשים (=שמעט אנשים מקימים אותן). היא התהלכה בסמטאות ירושלים העתיקה, חגורה בסינר ארוך ולו שני כיסים: הכיס הימני שמש לאיסוף כל דף של דברי תורה, ו"שמות" קדש שהיו פזורים על הארץ, כדי להציל את הדפים והכתוב בהם מביזיון. הכיס השמאלי שמש לה לאיסוף כל קליפה או שברי זכוכית וכדומה, המהוים מכשול ברשות הרבים. וכאשר ראתה מכשולים כאלה, היתה אותה זקנה מרימה אותם ומניחה בסינרה, כדי שלא יכשלו בהם בני אדם, ולא יתקלו בהם הקטנים כשהם רצים ויחליקו.

על גמילות חסדים זאת שעשתה אותה זקנה עם הבריות, כן גמלו לה חסד משמים, ואותה זקנה האריכה ימים ושנים. והנה, קודם פטירתה עלתה הזקנה לבית הדין אשר ב"חורבת ר' יהודה החסיד", ובקשה מהדינים הרבנים לכתוב לה צואה, שלאחר פטירתה ישתמשו החברא קדישא בסינר שאתה עשתה חסד עם הבריות, כתכריך לכסות בו את גופה. וכך באמת היה. בהגיע קיצה של אותה זקנה, עטפו את גופתה באותו סינר של חסד, ורבים מאנשי ירושלים הלכו אחרי מיטתה, וספרו בשבחה, עד כמה אשה טובה היתה. והנה, לאחר מספר ימים, הופיעה הזקנה בחלום לפני אב בית הדין, וספרה לו, כי בעולם האמת, בבית דין של מעלה, שקלו את כל זכויותיה, ופקדו לה מיד, שמזומנת היא לחיי העולם הבא. "אולם" – הוסיפה אותה זקנה – "רק באתי לומר לך, שבבית דין של מעלה שקלו את כוונות הסינר במאזניים של פז. ודוקא אותו כיס שמאלי, שהיה משמש להסיר מכשול מרשות הרבים, הוא שהכריע את הכף, שאפנס לחיי העולם הבא". (וזהו שכתוב בתהילים (פט, ג'): "עולם חסד יבנה". כלומר, העולם הבא שלנו "חסד יבנה" – נבנה על-ידי החסד עם הבריות. ב.צ)

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד העלון מוקדש לעילוי נשמת אבי ועטרת ראשי – **ציון מזרחי בן צביה** ת.נ.צ.ב.ה

פרשת השבוע: דברים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" ❗❗ כניסת השבת: 19:08

ערש"ק ה' מנחם-אב תשע"ד (1.8.14) יציאת השבת: 20:19 ר"ת 21:00

הפטרה: "חזון ישעיהו" לרפואה שלמה של אחותי, בת ציון היקרה, צביה בת שרה. (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל" (א' א')

פרשת "דברים" נקראת בכל שנה בשבת הסמוכה לתשעה באב. וכל-כך למה? כי בפתח הפרשה מספר משה על חטא המרגלים, שהוציאו דבת ארץ ישראל, והמיטו בכך אסון כבד על דור יוצאי מצרים. וכבר אמרו חז"ל, שהגזירה שגזר הקב"ה על יוצאי מצרים (שימותו במדבר ולא יבואו אל הארץ המובטחת) ארעה בליל תשעה באב. וכך שנינו במסכת תענית (כט', עא') על הפסוק "ויבכו העם בלילה ההוא": אותו לילה, ליל תשעה באב היה. אמר להם הקב"ה לישראל: אתם בכיתם בכיה של חינוך=בכית שוא, בשעה שהמרגלים הוציאו דיבה על הארץ, ובכך גליתם שאינכם בוטחים בה, שהבטיח להוריש לכם את ארץ כנען) – ואני קובע לכם בכיה לדורות (בליל תשעה באב, שבו עתידים ישראל להתאבל על חורבן בית המקדש).

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל" (א' א')

אומרים חכמי ישראל: "אלה" – ראשי תיבות אבק לשון הרע. בכך מרמז לנו הכתוב, שעל חטא לשון הרע דבר משה בהדגשה יתרה סמוך לפטירתו.

במסכת בבא בתרא (קס"ה, עא) שנינו: רובם של החוטאים – בגזל. מיעוטם – בעריות(=עבירות זימה), וכלם – באבק לשון הרע. ממאמר חז"ל זה משתמע, שחטא לשון הרע שכיח בקרב המוני העם, יותר משאר החטאים בתחום שבין אדם לחברו. משום כך התעכב משה רבנו על חטא זה במיוחד, כשבא להוכיח את בני ישראל לפני מותו. "רב לכם סב את החר הזה פנו לכם צפנה"

על הפתוב "רב לכם סב את החר הזה פנו לכם צפנה", אומרים המפרשים: כאשר יצר הרע רואה שהוא אינו יכול ללכוד את האדם ברשתו על-ידי הפיתויים של העבירות, מיד הוא נוקט בתחבולה שונה, ומנסה לצוד את האדם, על-ידי ש"צובע" והופך את העבירה למצוה. (כגון שאומר לאדם: "מצוה לביש פלוני זה ולהוכיחו, כדי שיחזור למוטב וכו'). על-פי זה מפרש רבי נחמן קוסבר את הכתוב (בתפילה, סדר הקורבנות): "קדשי קדשים שחיתתן בצפון...". דהינו, "קדשי קדשים" – אלו הצדיקים – שחיתתן בצפון" – יצר הרע שוחט(=מפיל) אותם "בצפון" – על-ידי שמצפין/מסתיר את העבירה, ועושה ממנה מצוה (עוד אפשר לומר על הכתוב: "מצפון תפתח הרעה". שאכן, מפיון שהיצר הרע הצפין את העבירה, הוא גרם לאדם להיכשל, וכך הביא עליו רעה. וזהו שכתוב: "מצפון(=מההצפנה/הסתרה של המצוה) תפתח הרעה". חי ציון מזרחי הי"ו).

אבל, "קדשים קלים שחיתתן בכל מקום". "קדשים קלים" – אלו האנשים הרגילים, הקלים בדעתם, שחיתתן בכל מקום" – דהינו, היצר הרע שוחט(=מפיל אותם) בכל מקום – גם בגלוי וגם בסתר. וזהו שאומר משה רבנו לישראל, על דרך הרמז: "רב לכם סב את החר הזה פנו לכם צפנה". דהינו, חדלו סב את החר", הוא היצר, שדומה להר (כמו שכתוב בגמרא: "יצר הרע...נדמה להם כהר" (סוכה נב')). אלא, פנו לכם צפנה" – דהינו, שימו לב על "צפנה", על העבירות שמצפין/מסתיר היצר הרע, כדי שתחשבו שהן מצוות, ועל-ידי כך מנסה ללכוד אתכם ברשתו.

"ותענו ותאמרו אלי חטאנו לה" (א' מא')

בסדר הוידוי של יום הכיפורים, אנו אומרים: "על חטא שחטאנו לפניך בוידוי-פה". ותמוה הדבר: וכי הוידוי הוא חטא? והרי ההיפך הוא הנכון, שהרי הוידוי הוא משלבי התשובה! אלא, שההדגשה כאן היא בפתוב "בוידוי פה" – כלומר, וידוי שנאמר רק בפה, ואילו הלב רחוק מלהתודות באמת...
באמת...

עקרון זה מצאנו בפרשתנו, פרשת "דברים", בה אומר משה לישראל: "ותענו ותאמרו אלי: **חטאנו** לה... ויאמר ה' אלי, אמר להם לא תעלו ולא תלחמו כי אינני בקרבכם". על-כך נשאלת השאלה, מדוע לא התקבלה תשובתם של ישראל? מדוע אומר ה' "אינני בקרבכם"? הרי בני ישראל התודו על **חטאם**, כפי שכתוב: "ותאמרו אלי: **חטאנו** לה" – והרי זה וידוי ברור.

אלא, אומרים חז"ל, שהוידוי היה רק מן השפה ולחוץ (=רק בפה, ללא כוונה וחרטה אמיתיים). שכן, אין הכתוב אומר: "ותאמרו חטאנו לה". אלא, מדקדק הכתוב ואומר: "ותאמרו אלי, חטאנו לה" – רק אלי – רק כלפי משה רבנו הם התודו על חטאם. אבל, הקב"ה, היודע מחשבות-לב, יודע שאין זה וידוי אמיתי, הבא מן הלב, ואילו היו מתודים בכל לבם – ודאי היה סולח להם.

וכן, גם בפרשת "שלח לך", לאחר חטא המרגלים, נאמר: "וישכמו (ישראל) בבקר ויעלו אל ראש ההר לאמר הננו ועלינו אל המקום אשר אמר יהוה פי **חטאנו**...". וגם כאן נשאלת אותה השאלה: מדוע לא התקבלה תשובתם של ישראל בוידוי שאמרו "הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' פי **חטאנו**" – הנה ישראל מודים ומתודים "פי **חטאנו**". אלא, ששוב מדקדק הכתוב, ואומר: "...אשר אמר ה' פי חטאנו" – ישראל אומרים למשה: ה' אמר פי **חטאנו**. אנחנו לא מרגישים כך...! על-כך עונה להם משה רבנו: "אל תעלו כי אין ה' בקרבכם ולא תנגפו לפני איביכם". משה רבנו יודע שתשובתם היתה רק בפה, ולא בלב. שכן, אם תשובתם היתה אמיתית ומעמק הלב, היא היתה מתקבלת ברצון ובאהבה על-ידי ה' יתברך.

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל..." "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו... משה זכה וזכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו" (אבות ה' יח)

צא ולמד כמה גדולה זכותו של מי שמזכה את הרבים, ומרבה תורה בישראל, מתוך מה שכתב רבי צדקיהו בן רבי אברהם, שהיה רופא שחי בעיר רומא שבאיטליה לפני כשמונה מאות שנה, ונחשב לאחד מגדולי הראשונים. וכך הוא כותב בהקדמת ספרו "שיבולי הלקט" (בדפוסים הישנים): "פעם אחת חליתי מאד, והגעתי עד לשערי מות. ובהיותי מרותק על ערש דוי, עד שהגעתי כמעט לגסיסה, באו אלי אנשי החברה קדישא, לשמור על יציאת נשמת. ואז המו מעי בקרבי, ולבי יחיל בקרבי (=אחזו אותי פחד גדול מאימת המות). וכשהתקרבו אלי החברים של חברה קדישא, ונוכחו לדעת כי נתקררו איברי, והגעתי לבדקי מיתה (=ממש סמוך למות), הורו לאנשי ביתי ללכת החוצה. ואז, פני נשתנו והודי הפך עלי למשחית. אולם, ה' יתברך, ברוב רחמיו וחסדיו, קיים בי מה שכתוב: "יסר יסרני יי וּלְמֹת לֹא נִתְּנִי". וראיתי במו עיני איש עומד לפני, ומראהו כמראה מלאך האלהים, ונר דולק בידו, וכהרף עין נכבה (הנר), ושוב חזר ונדלק במהירות. ושאלתי אותו בכל תחנוני: יאמר לי אדוני, מה זה הנר הזה? והשיבני: "דע כי נר ה' נשמת אדם" (=כלומר, הנר שראית הוא רמז לנשמתך), (ו)רמזתי לך בנר שבידי שנכבה, כי ימי חייך שנקצבו לך, חלפו הלכו להם, ועברו ימי צבאיך.

אולם, כמו שהנר הזה חיש מהרה חזר ונדלק, נרמז לך שבמהרה תהיה לך רפואה שלימה. וידוע תדע, כי במשפט שלך (שדנו אותך בשמים, אם לתת לך חיים יותר ממה שנקצב לך בתחילה) היו מימינים (=סנגורים) ומשמאלים (=מקטרגים). (כלומר, היו שנטו שלא לתת לך עוד שנות חיים, והיו שנטו לטובתך). ומעשיך נשקלו במאזנים. אבל אני מבשרך (=באתי לבשר לך) כי הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו הכריע את כף המאזנים לטובתך, ופסק להוסיף על שנותיך שנים רבות, ואמר למלאך המשחית (=מלאך המות): הרף ידך! כי ידעתי שיש לאל ידו עדין לזכות את הרבים ולהיות ממצדיקי הרבים. (והוסיף אותו זמן עם הנר, ואמר לי): וחקה תקקתי לך, כי ביום השלישי תקום מחולי זה". וכך זה היה שלשה ימים קדם חג השבועות, וכאשר אמר לי בן היה, שביום חג השבועות נעשיתי ממש בריה חדשה, וקמתי והלכתי לבית הפנסת, וברכתי "הגומל" בפני קהל ועדה. ואחר-כך אזורתי כגבר חלצי, וקמתי על משמרת הקדש לחבר את הספר הזה, וקראתי לו "שיבולי הלקט" לזכרון, למען לזכות בו את הרבים.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!